

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน” ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบการวิจัย

แบบการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Designs) ซึ่งประกอบไปด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่กันไป

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณในรูปของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปของการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อใช้ในการยืนยันข้อมูลที่ได้อาจจากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ให้มีความชัดเจนและมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในสำนักงานเกษตรอำเภอ 7 อำเภอ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร และเจ้าพนักงานการเกษตร รวมทั้งสิ้น 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากผู้วิจัยจึงศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์เชิงลึก) กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแต่ละอำเภอๆละ 1 ราย จำนวนทั้งสิ้น 7 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ สุ่มตามจำนวนอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีอยู่ 7 อำเภอ

เครื่องมือที่ใช้การศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ การใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ซึ่งเนื้อหาของแบบสอบถาม จะแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานบางประการทางเศรษฐกิจ สังคมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส อายุการรับราชการในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปทางด้านการปฏิบัติงาน สภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่รับผิดชอบ พาหนะที่ใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย ระยะทางไกลสุดจากสำนักงานถึงพื้นที่เป้าหมาย ระยะเวลาเดินทางจากสำนักงานถึงพื้นที่เป้าหมายที่ไกลสุด ลักษณะพื้นที่ในการปฏิบัติงาน สภาพเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ปฏิบัติงาน ลักษณะบุคคลเป้าหมายในพื้นที่ปฏิบัติงาน ลักษณะที่พักอาศัยในพื้นที่ปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในที่พักอาศัยในพื้นที่ปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีข้อคำถามอยู่ 39 ข้อ โดยให้แสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประเด็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดตามมาตรวัด 5 ระดับดังนี้

พึงพอใจน้อยที่สุดจนถึงไม่พึงพอใจ	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
พึงพอใจน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
พึงพอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน

การแปลความหมายระดับความพึงพอใจในด้านการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Mean Score) ความพึงพอใจในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

พึงพอใจน้อยที่สุดจนถึงไม่พึงพอใจ	ค่าเฉลี่ยคะแนน	1.00 – 1.80	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ค่าเฉลี่ยคะแนน	1.81 – 2.60	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ค่าเฉลี่ยคะแนน	2.61 – 3.40	คะแนน
พึงพอใจมาก	ค่าเฉลี่ยคะแนน	3.41 – 4.20	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	ค่าเฉลี่ยคะแนน	4.21 – 5.00	คะแนน

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีข้อคำถามอยู่ 23 ข้อ โดยให้แสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประเด็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีระดับปัญหาตามมาตรวัด 5 ระดับ ดังนี้

เป็นปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เป็นปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เป็นปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน

การแปลความหมายระดับปัญหาในด้านการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความคิดเห็นต่อระดับปัญหาแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยคะแนน	1.00 – 1.80	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	ค่าเฉลี่ยคะแนน	1.81 – 2.60	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	ค่าเฉลี่ยคะแนน	2.61 – 3.40	คะแนน
เป็นปัญหามาก	ค่าเฉลี่ยคะแนน	3.41 – 4.20	คะแนน
เป็นปัญหามากที่สุด	ค่าเฉลี่ยคะแนน	4.21 – 5.00	คะแนน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นคำถาม ลักษณะแบบ ปลายเปิด ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสดงความคิดเห็น

แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก มีเนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบ สภาพพื้นที่ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ สิ่งอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานในพื้นที่ การรับข่าวสารด้านการเกษตรภายในพื้นที่ การรับข่าวสารด้านการอื่น ๆ ภายในพื้นที่ การติดต่อสื่อสารกับหน่วยบังคับบัญชา (ลำดับชั้นเหนือขึ้นไป) และการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานต่างอำเภอหรือต่างหน่วยงาน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านการบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ด้านการคมนาคม ด้านการสื่อสาร ด้านงบประมาณการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ด้านลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ด้านการบริหารในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

การทดสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) เป็นการตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นว่าสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรได้พิจารณาและขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการวิจัยมาแก้ไข ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จึงนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดสอบจริง

การทดสอบความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 20 คน และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่า Reliability Coefficient ตามวิธีของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ปรากฏว่าแบบสอบถามตอนที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) เท่ากับ $\alpha = 0.8686$

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้แยกประเภทของข้อมูลตามแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลบรรยายหรืออธิบายเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) อาศัยความตรงกันของความหมายของการตอบจากผู้ถูกสัมภาษณ์ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะ โดยรวบรวมเรียบเรียงเป็นผลการศึกษาดูการใช้วิธี (Content Analysis)

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 10 เดือน คือตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2556 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557